

Ympäristöterveydenhuollon erityislainsäädäntö sekä valtioneuvoston valvontasuunnitelma-asetus (665/2006) edellyttävät kuntia laatimaan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman. Tavoitteena on lisätä kunnallisen valvonnan suunnitelmallisuutta, tehokkuutta ja laatua. Suunnitelmassa otetaan huomioon valvontaa ohjaavien keskusvirastojen toimialakohtaiset valvontaohjelmat sekä valvontasuunnitelma-asetuksen 665/2006 edellyttämä sisältö.

Valvontasuunnitelman toteutumisen raportointi tehdään keskusviranomaisille toteumavuotta seuraavan vuoden alussa. Lisäksi kunnan tulee vuosittain arvioida valvontasuunnitelman toteutumista ja hyödyntää arviota paikallisen ympäristöterveydenhuollon valvonnan kehittämisessä, toiminnan varmistamisessa ja uusien suunnitelmien laadinnassa. Suunnitelman toteutumisesta laadittu arviointiraportti tulee vuosittain hyväksyä ympäristöterveydenhuollosta vastaavassa monijäsenisessä toimielimessä, minkä jälkeen raportti toimitetaan Ruokavirastolle. Ruokavirasto arvioi kuntien valvontasuunnitelmia sekä niiden toteutumista.

Vuoden 2025 Uudenkaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma on tehty perustuen arvioon, että kaikki työntekijät ovat normaalisti töissä arvioidun 220 työpäivää vuodessa ja säännölliseen suunnitelmalliseen valvontaan käytetään puolet työajasta. Valvontasuunnitelma on toteutunut suunniteltujen tarkastusten osalta hyvin. Pieni osa tarkastuksista tehtiin asiakirjatarkastuksena, suurin osa kohteessa paikan päällä. Suunnitelmallisen valvonnan Vatin kautta raportoituja tarkastuksia tehtiin yksikössä vuoden 2025 aikana yhteensä 548 kappaletta. Näistä elintarvikevalvonnan tarkastuksia oli 339, joista 290 kohdistui ilmoitettuihin elintarvikehuoneistoihin ja 50 hyväksytyihin elintarvikehuoneistoihin. Terveysuojelulain valvontaan liittyviä tarkastuksia tehtiin 158 kappaletta ja tupakkalain valvonnan tarkastuksia 28 kappaletta. Suunnitelmallisen valvonnan näytteenottoja tehtiin 324 kpl, joista suurin osa oli uimaveden (205) ja talousveden (100) valvontaan liittyviä näytteitä. Suunnitelmalliseen valvontaan liittyviä ilmoitusten ja hakemusten käsittelyjä oli vuoden aikana 134 kpl. Valvonnasta perittiin toimijoilta taksan mukainen maksu ja saadut tulot ovat kohdentuneet täysin ympäristöterveydenhuollon käyttöön kuten säädökset edellyttävät.

Elintarvikevalvonnan tarkastukset tehtiin riskinarvioinnin perusteella tehdyn valvontasuunnitelman mukaisesti. Suunnitelma saadaan Vati-järjestelmästä. Valvontaa on kohdistettu riskiperusteisesti priorisoiden niihin kohteisiin, missä riski ongelmiin on suurin. Lisäksi tehtiin noin 20 vientivalvontaan liittyviä suunnitelmallista tarkastusta, joita ei raportoitu Vatissa. Vientitodistuksia kirjoitettiin yhteensä noin 600 vientierälle. Viranomaisen ottamia elintarvikevalvontaan liittyviä näytteitä otettiin 18 kpl vuonna 2025. Yhteensä elintarvikevalvonnan suunnitelmallisia tarkastuksia oli suunniteltu tehtäväksi 350 kpl ja niitä tehtiin 339 kpl eli tavoite toteutui lähes sataprosenttisesti.

Terveysuojelulain mukaiseen valvontaan kohdistettiin vuonna 2025 edelleen melko runsaasti valvontaresurssia. Suunnitellusta tarkastusmäärästä toteutui yli 90 %:a (158/175). Valvontaa priorisoitiin myös edelleen talousveden valvontaan ja kohdennettiin vielä jonkin verran pienempien vesiosuuskuntien riskinarviointien ja valvontatutkimusohjelmien saattamiseen lainsäädännön mukaiseksi, mikä ei näy tarkastusmäärissä, mutta vei melko runsaasti työaikaa. Vesilaitoksia ja vesiosuuskuntia opastettiin myös edelleen riskinarvioinnin tekemiseen wsp-työkalun avulla. Vesinäytteet otettiin suunnitelman mukaisesti sekä talousvedestä että uimavesistä ja alueella olevat yleiset uimarannat tarkastettiin kaikki vuoden 2025 aikana. Varsinaista näytteenottoa ulkoistettiin päteville näytteenottajille aikaisempaa enemmän, mutta näytetulosten tarkastaminen ja kirjaaminen vei kuitenkin edelleen runsaasti tarkastajien resursseja. Yhteensä terveysuojelulain mukaisia suunnitelmallisia näytteenottoja tehtiin 306 kpl. Kaikki lakisääteiseen talousveden valvontaan liittyvät näytteet otettiin säädösten edellyttämällä tavalla.

Tupakkalain valvonta painottui vähittäismyyntin luvanvaraisuuden edellyttämiin toimenpiteisiin. Alueen kaikki uudet lupahakemukset käsiteltiin ja niistä tehtiin lupapäätös.

Tupakkalain mukaisia tarkastuksia oli vuodelle 2025 suunniteltu 40 kpl ja niitä tehtiin 28 kappaletta. Tarve riippuu osittain yritysten tarpeesta ja kaikki yrittäjien tupakkalain mukaisen toiminnan edellytyksenä olevat tarkastukset tuli tehtyä.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin osalta tavoitteet toteutuivat melko hyvin vuonna 2025. Eläintautien torjunnaksi määrätyt valvontaohjelmat toteutuivat pääosin. Yksikön siipikarjatilat ovat kaikki valvonnan piirissä ja salmonellavalvontaohjelman toteutumisesta valvottiin lähes kaikilla tiloilla. Vesiviljelylaitosten tarkastukset tehtiin suunnitellusti. Valtion määräämiin zoonoosien ja kemiallisten aineiden valvonta- ja seurantaohjelmiin osallistuttiin Ruokaviraston ohjeiden mukaisesti. Siipikarjan salmonellavalvontaan liittyviä tarkastuksia tehtiin yhteensä noin 50 kpl, vesiviljelylaitosten tarkastuksia 12 laitokseen, eläinten rajanylittävään vientiin liittyviä tarkastuksia tehtiin ja todistuksia kirjoitettiin vuoden aikana 8 kpl ja muita yksittäisiä tarkastuksia tehtiin noin 15 kpl. Eläinsuojeluvalvonta toteutui suunnitellusti ja eläinsuojelulain valvontaan liittyviä tarkastuksia tehtiin yksikössä vuonna 2025 noin 100 kpl.

Eläinlääkintähuolto on järjestetty lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Päivystys on eriytetty ja eläinlääkintähuollon resursointi on riittävällä tasolla kysyntään nähden. Lisäksi palvelua pystytään myymään Raision yksikölle suurelänpäivystysten ja joidenkin lomitusten osalta. Eläinlääkäreiden työajasta menee noin 2/3 suurelänpraktiikkaan ja 1/3 pienelänpraktiikkaan. Potilaskäyntejä oli vuoden aikana yhteensä noin 4500 kpl, joista noin 25%:a on suurelänkäyntejä ja noin 75%:a pieneläinten käyntejä vastaanotolla. Terveystarkastuskäyntejä tehtiin yksikön alueella vuonna 2025 yhteensä noin 300 käyntiä ja päivystyskäyntejä suurelaimille oli noin 160 kpl vuoden aikana. Pienelänpäivystys oli ulkoistettu Raisiossa toimivalle Papuvet Oy:lle, joka hoiti pienelänpäivystyksen koko Varsinais-Suomen maakunnan alueella vuonna 2025.

Koulutussuunnitelma on toteutunut suunnitelman mukaisesti ja kaikki viranhaltijat ovat osallistuneet riittävän säännöllisesti koulutuksiin. Verkkokoulutusten lisääntyminen on mahdollistanut entistä useampaan koulutukseen osallistumisen ajallisen ja rahallisen resurssisäästön ansiosta.

Terveysvalvonnan tietojärjestelmien kehittäminen jatkui edelleen vuonna 2025 ja Vati-järjestelmän parempi toimivuus terveystarkastuksen käytössä on helpottanut viranomaistoimien dokumentointia ja raportointia. Praktikkoeläinlääkäreille otettiin vuoden 2023 lopulla kaikille käyttöön KliniQ-tietojärjestelmä, mihin voidaan kirjata lainsäädännön edellyttämä lääkekirjanpito ja potilastiedot. Ohjelma on saatu melko hyvin kaikkien työntekijöiden käyttöön ja ohjelmasta saadaan myös työnjohdon edellyttämät raportit ja tiedot suoraan, mikä helpottaa sekä käyttäjien että johdon työtä. Ohjelma on myös helposti laajennettavissa sijaisten käyttöön siksi aikaa, kun ovat yksikössä sijaisena. Laatunet-laatuohjelmalla on koko yksikön käytössä ja mahdollisuus sen täysimääräiseen hyödyntämiseen on tällä hetkellä kaikilla, mutta käyttö on edelleen jäänyt melko vajavaiseksi toistaiseksi. Käyttöä kehitetään ja laajennetaan sitä mukaa, kun järjestelmässä olevia valmiuksia pystytään hyödyntämään käytännön työssä apuvälineenä.

Valtakunnallisessa suunnitelmassa tavoitteiksi on nostettu valvontaverkoston kehittäminen ja elintarvikevalvonnan vaikuttavuus. Kuntien sisällä kehitettiin edelleen eri yksiköiden, kuten koulutoimen, pelastustoimen ja sosiaalitoimen kanssa yhteistarkastuksia ja muuta yhteistyötä. Varsinais-Suomen viiden ympäristöterveydenhuollon yksikön johtajat jatkoivat edelleen säännöllistä kokoontumista ja toimintojen yhtenäistämistä sekä viranhaltijoiden seutuyksiköiden rajojen ylittävien yhteistyömuotojen kehittämistä. Elintarvikevalvonnan vaikuttavuutta mitataan seuraamalla valitusten, hallinnollisten pakkokeinojen, uusintatarkastustarpeen ja ruokamyrkytyspäilyjen määrää. Vuoden 2025 aikana yksikön tietoon on tullut vain muutama elintarvikevalvonnan kohteisiin liittyvä valitus, hallinnollisia pakkokeinoja ei jouduttu käyttämään kertaakaan, elintarvikkeisiin liittyviä epidemiaselvityksiä oli kolme kappaletta ja uusintatarkastustarve on ollut melko vähäinen. Uusintatarkastuksia tehtiin elintarvikevalvonnassa koko yksikön alueella vuonna 2025 vain 51 kpl eli noin 15 %:a elintarvikevalvonnan kokonaistarkastusmäärästä, terveydensuojeluvalvonnan vastaavat luvut ovat 18 kpl/11%:a. Säännöllisen terveystarkastuksen kohteet alueella tuntevat kohtalaisen hyvin säästöjen velvoitteet ja noudattavat niitä pääsääntöisesti hyvin eli yksikön valvonnan vaikuttavuuden voidaan katsoa olleen jo pidempään kiitettävällä tasolla.